No. 1730 Zaterdag 24 Februari 1917. 34ste Jaargang

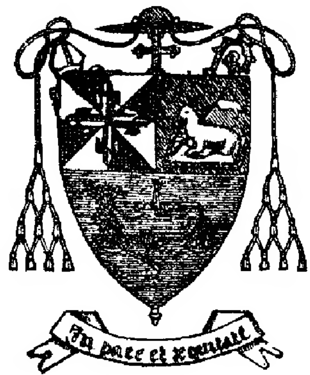
AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag. Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.— Afzonderlijke nummers fl. 0.15. Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Fr. Michael Gregorius Vuylsteke,

VAN DE ORDE DER PREDIKHEEREN,

Door de genade Gods en de gunst van den H. Stoel

Tit. Bisschop van Charadrus en Apost. Vic. v. Curaçao.

AAN DE GEESTELIJKEN EN GELOOVIGEN VAN ZIJN VICARIAAT

Zaligheid in den Heer.

Onze Doorluchtige Voorgangers, Beminde Geloovigen, zooals blijkt uit hunne Pastorale Brieven, hebben evenmin als de Priesters, belast met de zielzorg in de verschillende Parochies van dit Vicariaat, nimmer opgehouden van den kansel, in den biechtstoel, bij hun parochiebezoek, op de zonde van ontucht en hare gevolgen te wijzen. Indachtig het woord van den H. Paulus tot Timotheus: „Predik het woord, houd aan, gelegen of niet gelegen, wederleg, smeek, bestraf in alle lankmoedigheid en leering" 1) hebben zij het Katholieke Volk steeds vermaand en het gewaarschuwd voor de natuurlijke gevolgen dier zonde, voor de schade aan hen zelven, aan hunne kinderen, aan hunne familie, aan de geheele maatschappij daardoor toegebracht. Zij hebben gedreigd met tijdelijke en eeuwige straffen „want zij, die zulke dingen doen, zullen het Rijk der Hemelen niet binnen gaan". 2)

Toch is het kwaad nog op lange na niet bedwongen, ja, de slechte gevolgen der zonde hebben onze maatschappij zoozeer aangetast, dat de Regeering het noodig heeft geoordeeld heel bizondere maatregelen te nemen om die gevolgen tegen te gaan.

Het is dan zoo ver gekomen, dat onze goede Kolonie in den vreemde den naam heeft: besmet te zijn door ontucht.

Zeker, ook in andere landen, vooral in groote havensteden, heerschen toestanden, die met de christelijke zedeleer lijnrecht in strijd zijn.

Maar, is het geen schande voor het Katholieke Curaçao, dat het met dergelijke, te slechter faam bekend staande, plaatsen moet worden gelijk gesteld!

Nergens in de Kolonie is die toestand echter zoo treurig als op het hoofdeiland in het stadsgedeelte.

En, ach, of alle Katholieken van stand het voorbeeld gaven tot verafschuwing van het kwaad, en alles deden, wat mogelijk is, om dien afschuw bij de minder ontwikkelden op te wekken!

Of de Katholieke Bevolking een voorbeeld ware voor andersdenkenden „een verheffend schouwspel voor de wereld, voor engelen en menschen." 3)

Ofschoon Wij het woord richten tot U allen, Beminde Geloovigen, geldt onze vermaning toch vooral de Katholieken van het stadsgedeelte van Curaçao.

Konden Wij van U zeggen, wat de H. Paulus zeide van de Christenen van Thessalonica: Gij zijt onze eer en onze blijdschap." 4) Veeleer moeten Wij met den H. Paulus vreezen, dat Wij misschien te vergeefs aan U gearbeid hebben". 5)

Al hechten Wij er zeer weinig aan, hoe Wij door de menschen beoordeeld worden „want die ons beoordeelt, is de Heer" 6) aan Wien Wij rekenschap hebben af te leggen over het bestuur Uwer zielen, toch meenen Wij hier openlijk te mogen en te moeten verklaren, dat de Katholieke Geestelijkheid steeds zich beijverd heeft de geschikste middelen aan te wenden om het schrikkelijk kwaad te keeren en zooveel mogelijk tegen te gaan. In den openlijken strijd tegen de openbare ontucht hebben onze Doorluchtige Voorgangers steeds de leiding aangegeven en werden Zij daarin op krachtige wijze gesteund door hunne Priesters.

Uit alles blijkt, dat hun voornaamste zorg steeds was, het bevorderen der zedelijkheid door de vorming van christelijke huisgezinnen; want de eenige zedelijk wet, die voor geestelijke en lichamelijke kwalen behoedt, is de christelijke.

Daartoe diende de oprichting van scholen in stad- en buitendistricten, waar de Eerw. Zusters Franciscanessen reeds 75 jaren zoo verdienstelijk werkzaam zijn, en van wie zulk een machtigen invloed ten goede is uitgegaan.

Helaas, het Vicariaat heeft bij dit beschavingswerk niet steeds den noodigen steun mogen erlangen van het Gouvernement.

Wanneer bij de afschaffing der slavernij de heldhaftige pogingen van Z. D. H. Monseigneur MARTINUS NIEUWINDT z. g. even heldhaftig waren gesteund; wanneer in latere tijden in plaats van tegenwerking medewerking ware verleend door hen, die daartoe zijn aangewezen; wanneer in plaats van onderwijs op de eerste plaats beschaving ware gezocht en met name voor de vrouwelijke jeugd een opvoeding meer berekend op haar toekomst als moeders van Christelijke huisgezinnen: de tegenwoordige toestand zou geheel anders zijn.

Nu die toestand in 't algemeen niet is, zooals gewenscht wordt, treft daarvoor geen blaam noch Onzen Doorluchtigen Voorgangers, noch hunnen medewerkers.

Tot het bevorderen der zedelijkheid en het stichten van christelijke huisgezinnen diende verder de oprichting van nieuwe parochies om het volk des te beter te kunnen bereiken, het in de gelegenheid te stellen naar het woord hunner Priesters te komen luisteren, en door parochiebezoek der Geestelijken de onwettige samenleving te brengen tot een Christelijk huwelijk, de kinderen naar school en Catechismus te zenden en aan allerlei ongezonde toestanden een einde te maken.

De oprichting van nieuwe parochies kon uit gebrek aan de noodige middelen geen gelijken tred houden met de toename der bevolking, en ook hierin staat het stadsgedeelte verre ten achter bij al de buitendistricten en alle eilanden, waaraan mede de grootere achterstand op zedelijk gebied aldaar is toe te schrijven.

De nieuwe parochie met de nieuwe kerk op het voormalig landgoed SAN MATEO is nog niet opgericht kunnen worden, ofschoon de noodzakelijkheid, niet de wenschelijkheid, maar de noodzakelijkheid, reeds 25 jaar lang werd ingezien. De oprichting van een nieuwe parochie in het stadsdistrict is van algemeen maatschappelijk belang; tot meerdere beschaving van het volk, tot verbetering van de algemeene zeden mogen daarvan de heilrijkste gevolgen worden verwacht.

Tot bevordering der zedelijkheid en de vorming van Christelijke families diende ook de oprichting van verschillende Congregaties en Vereenigingen, hetzij voor meisjes, hetzij voor jongens, waaronder ook, die den economischen vooruitgang der leden op het oog hebben.

En hiermede zijn Wij tot een voornamen factor gekomen bij de bevordering der zedelijkheid en de vorming eener Christelijke familie: de stoffelijke welvaart.

Zonder voorziening in deze behoefte, waaraan na de afschaffing der slavernij zooveel heeft ontbroken, is de stichting van een Christelijk huisgezin niet denkbaar.

Niet alleen enkele der genoemde Vereenigingen, maar ook verschillende Onzer Priesters hebben den stoffelijken vooruitgang van het volk door woord en geschrift, en door het bevorderen van industrieën op verdienstelijke wijze behartigd.

Want de armoede, welke hier algemeen heerschte en nog bij velen heerscht, is een der hoofdoorzaken van den achterstand op zedelijk gebied.

Om de armoede, ja, den honger te ontgaan zwerven honderden onzer mannen in den vreemde rond tot groot nadeel voor zich zelf en hunne familie.

Om armoede en honger te ontgaan zijn van menige parochie de mannen genoodzaakt geworden te gaan werken op plaatsen, waar zij Geloof en goede zeden verloren, zoodat er parochies zijn, die van modellen van zedelijkheid, juist het omgekeerde geworden zijn.

Om armoede en honger te ontgaan zijn honderde jonge meisjes naar de stad gekomen om er in dienst te treden, die vroeg of laat door de bedorven omgeving het pad der ontucht op gaan. Van geen enkel eiland is het getal dezer laatsten zoo groot als van het eiland Bonaire.

De armoede is oorzaak dat nog zeer jonge kinderen tusschen 5 en 12 jaar in dienst gezonden worden, dus op een leeftijd dat zij nog naar Catechismus en school moesten gaan. En dit gebeurt als de meest gewone zaak ter wereld en als een gewoonte, die met West-Indische toestanden onafscheidbaar verbonden schijnt.

Van de opvoeding dier kinderen komt zoo goed als niets terecht, daar zij als regel niet naar school worden gezonden.

De armoede is oorzaak, dat gewetenlooze moeders hare minderjarige dochters met het kwaad vertrouwd maken en aan ontucht overleveren.

De armoede, en als een van de gevolgen daarvan, het ongeregelde familieleven, het ontbreken van den band tusschen de familieleden, het ontbreken van het gezag bij den vader en van de deugd bij de moeder, is oorzaak, dat niet alleen in het stadsgedeelte, maar ook buiten, evenwel vooral in het stadsgedeelte, nog te veel jonge knapen zonder school, zonder godsdienst opgroeien en een kanker worden van de maatschappij.

Lieten de middelen van het Vicariaat het toe, Wij hadden reeds lang een school voor dergelijke verwaarloosde en bandelooze knapen opgericht, of de minst bedorven onder hen in Ons Weeshuis opgenomen.

Wij vermanen de Geestelijken derhalve niets onbeproefd te laten om het volk uit den staat van armoede op te heffen. De wederopleving der hoedenindustrie, die over het algemeen bij de Geestelijkheid den noodigen steun mocht ondervinden, is een bewijs van hetgeen gedaan kan worden.

Door het verschaffen van goeden raad om het eiland zijner inwoning niet te verlaten, zoo lang daar werk te vinden is, door aansporing tot arbeidzaamheid en het bieden van een helpende hand bij het sparen, kan men het volk leeren te breken met oude en verkeerde gewoonten en het op weg helpen naar den vooruitgang. Een voornaam middel om in den toestand van zedeloosheid in het stadsdistrict verbetering te brengen is het verwijderd houden uit de stad van kinderen en jonge meisjes van de buitendistricten en de eilanden.

Ofschoon Wij niet verhelen, dat dit voor menig huisgezin groot ongerief zal meebrengen, beseffen Wij toch levendig de groote noodzakelijkheid en de goede uitwerking van dezen maatregel. Ernstig drukken Wij Onze Geestelijkheid op het hart de Ouders te waarschuwen geen jonge kinderen naar de stad te sturen bij familie, vrienden of kennissen, nog minder ze in dienst te laten treden bij vreemden. Mochten huiselijke omstandigheden een arm gezin noodzaken eenige kinderen ergens anders onder dak te brengen, dat men dan op de laatste plaats aan de stad denke.

En zij, die uit menschlievendheid dergelijke kinderen opnemen, moeten zich herinneren, dat de zware verplichting der Ouders om voor een goede, Christelijke opvoeding te zorgen, op hen overgaat.

Zij mogen die kleinen niet beschouwen als dienstbaren, niet op de eerste plaats diensten van hen vorderen, maar hen behandelen als pleegkinderen, van wier opvoeding zij tegenover God rekenschap zullen moeten geven.

Aan die kinderen zijn zij verschuldigd voldoende voeding, kleeding en verzorging, maar vooral mogen zij hun de Christelijke opvoeding in Kerk en School niet onthouden. Waken moeten zij over hun onschuld, hun jeugd en deugd, hen ver verwijderd houdend van alle gevaarlijke gelegenheid tot zonde. Zij moeten voorgaan met hun goed voorbeeld en Christelijken levenswandel. Zorgen, dat zij op tijd naar Catechismus en school gaan en die geregeld bezoeken, thuis op de daarvoor bestemde tijden bidden, op Zon- en Feestdagen de H. Mis bijwonen, als het kan ook in de week.

Zij dienen waakzaam te blijven en na te gaan, of die kinderen geregeld naderen tot de H. Sacramenten en moeten goed toe zien met wie zij omgang hebben. In één woord: Dezelfde verplichting die op Ouders rusten, rusten op de Pleegouders.

In dit verband meenen Wij ook te mogen herinneren aan de zware verplichtingen, welke de Geestelijke Ouders, de Peter en Meter van Doop en

Het juiste Standpunt.

Z. Exc. de Minister President **Cort van der Linden** hield in de Tweede Kamer een lange redevoering, waaraan wij het volgende ontleenen:

In onze Grondwet worden twee beginselen neergeschreven: het is de taak der Overheid te zorgen voor goed openbaar onderwijs, en daarnaast: het bijzonder onderwijs zal vrij zijn.

Het is goed, dat men zich wel doordringt van het feit, dat deze beide beginselen niet worden aangetast, noch het een noch het ander.

Het eerste beginsel, dat het de taak der Overheid is te zorgen voor goed openbaar onderwijs, vond in de wetgeving zijn uitwerking. De wet organiseerde en waarborgde het overheidsonderwijs. Maar de vrijheid van onderwijs bleef zonder nadere uitwerking en werd feitelijk niet verwezenlijkt.

Het is gebleken, dat de vrijheid der bijzondere school, ondanks de grondwettelijke erkenning van het beginsel, inderdaad feitelijk niet bestond. Tegenover de zich krachtig ontwikkelende overheidsschool stond het bijzonder onderwijs vrijwel machteloos en alleen door zeer bijzondere krachtsinspanning en door zeer bijzondere opofferingen is het de bijzondere school gelukt zich te handhaven.

Door subsidieering werd ... in het gebrek — als ik het zoo noemen mag — ten deele voorzien.

Door de aanvaarding van het subsidiestelsel deed men een poging tot regeling van die vrijheid. Men erkende, door die subsidieering aan te nemen, het belang, dat de Staat heeft dat zij, die het overheidsonderwijs niet konden overeenbrengen met eigen geloof, niettemin goed onderwijs zouden krijgen. Het was inderdaad dezelfde gedachte, in meer concreten vorm uitgedrukt, in de grondwettelijke bepaling zelf aangegeven. En de consequentie van dit beginsel is de financiëele gelijkstelling. De thans voorgenomen hervorming is derhalve niet een nieuwe weg, die wordt ingeslagen, maar de voltooiing van datgene, dat men reeds heeft aangevangen. Ik voeg er bij dat het niet meer is dan de toepassing van het liberale beginsel, door Thorbecke gedurende zijn gansche loopbaan hooggehouden. Thorbecke heeft niet opgehouden, om bij iedere gelegenheid, waarbij onderwijs ter sprake kwam, de vrijheid van het onderwijs te verdedigen. Voor hem waren beide beginselen gelijkwaardig: het beginsel der overheidschool en daarnaast dat der vrije school, „Indien ik ooit iets zal tegenstaan", zoo zeide hij eenmaal „dan is het de tegenstand tegen uw bijzonder onderwijs." Bij een andere gelegenheid zeide hij: ik zal geen inspecteur ter benoeming voordragen, indien ik niet weet dat hij eerbied heeft voor het bijzonder onderwijs. Een anderen keer: „Geen inspecteur of schoolopziener zal in mijn geest handelen, die op eenigerlei wijze miskent hetgeen wij aan het bijzonder onderwijs te danken hebben en in het vervolg moeten willen verschuldigd zijn."

Men kan mij vragen, Mijnheer de Voorzitter: hebt gij wel het recht u op Thorbecke te beroepen? Hij streed voor de vrijheid van onderwijs, maar die vrijheid is ook thans reeds in de Grondwet gewaarborgd. Men zou den liberalen geest van Thorbecke ten eenenmale miskennen, indien men aldus oordeelde. In zijn strijd, dien hij gevoerd heeft tegen het monopolie der openbare school, was die vrijheid van onderwijs een zeer belangrijke overwinning. Maar verder te gaan, — de heer Gerhard heeft er zeer te recht op gewezen, — zou toen een te groote sprong zijn geweest. Doch men mag vragen, welke waren de motieven die Thor-

Vormsel, op zich genomen hebben. Zij kunnen door hun dikwijls betere maatschappelijke positie van zeer veel invloed zijn in het armere huisgezin en bij de christelijke opvoeding der kinderen een goede steun zijn en welkome hulp. Ook mogen zij mede een wakend oog houden op kinderen, die elders dan bij hun ouders thuis worden groot gebracht.

Aan allen, die over kinderen te waken hebben, kunnen Wij niet genoeg aanbevelen toch vooral te zorgen dat des avonds zoowel de jongens als de meisjes worden thuis gehouden. De straat is de hel voor de Curaçaosche jeugd.

Ouders, die zich genoodzaakt zien eenigen hunner kinderen elders te laten opvoeden, moeten zich overtuigen, dat deze personen zich met de zorg hunner kinderen belasten en ook werkelijk hun geestelijken plicht tegenover die kinderen vervullen. Weten de Ouders, dat niet op de allereerste plaats voor de ziel van het kind gezorgd zal worden, dan mogen zij hun kinderen aan dergelijke personen niet toevertrouwen, want het zou erger zijn dan ze over te leveren aan heidenen en ongeloovigen. „Zoo iemand voor zijne huisgenooten geen zorg draagt, is hij erger dan een ongeloovige." 7)

Naast de armoede is een der groote beletselen tot de vorming van een Christelijk huisgezin de verkwisting.

Vóór het huwelijk heeft de verkwisting tot gevolg, dat het huwelijk maar steeds wordt uitgesteld en daardoor wordt gemakkelijker den weg van een ongebonden leven opgegaan.

Een fatsoenlijk meisje wordt afgeschrikt om in het huwelijk te treden met een verkwister, en aldus zetten de verkwisters hun ongebonden leven voort en, komen zij ten slotte tot een huwelijk, dan zijn spaarzaamheid en overleg, de vaste grondslagen van een degelijk huisgezin ver te zoeken. De verkwister onthoudt vrouw en kinderen zelfs het allernoodzakelijkste. Huisvaders, die een goed weekloon verdienen, maar verkwisters zijn, laten hun familie honger lijden.

Die verkwisting vindt haar oorzaak in de overdreven zucht naar uitspanning en genot, mooie kleeding, en het leven boven zijn stand.

Ook bij de vrouwen komt deze verkwisting voor. „Een spaarzame vrouw is de kroon van haar man, maar een verkwistende vrouw breekt haar eigen huis af." 8)

Man en vrouw moeten samenwerken om hun eigen huisgezin krachtig op te bouwen en flink in stand te houden. De man mag niet het grootste gedeelte van zijn weekloon besteden ten eigen bate, voor vrouw en kinderen slechts een aalmoes overlatend.

De lasten van het huisgezin moeten door Christelijke echtgenooten samen worden gedragen. Daar mag in een Christelijk huisgezin geen onderscheid gemaakt worden in geld of goed, wat aan den vader, wat aan de moeder en wat aan de kinderen toebehoort. Alle leden vormen te samen één Gezin, die elkander onderling steunen. Alles wat zij bezitten, behoort aan de gemeenschap.

De man verkwiste geen geld, maar zij ijverig om flink te verdienen, om vrouw en kinderen goed te doen; de vrouw doe geen onnutte uitgaven, koope niets, of het moet noodig zijn, en trachte de onkosten voor het huishouden zóó laag te houden, dat er iederen dag iets wordt uitgewonnen, uitgespaard en bezuinigd, dat kan worden weggelegd voor de dure dagen van ziekte of werkeloosheid.

Daar Wij overtuigd zijn, dat de vermaningen Uwer Herders, met aandrang en herhaaldelijk tot U gericht, de gewenschte uitwerking niet zullen missen, bevelen Wij de Geestelijkheid, minstens eens per jaar in alle H. Missen de Geloovigen te waarschuwen voor de dwaasheid der verkwisting en hen aan te sporen tot spaarzaamheid.

Nu langzamerhand de bevolking beter in haar verdiensten komt, moeten de armen leeren, hoe kun geld goed te besteden.

Wij kunnen ook niet nalaten de Eerwaarde Geestelijken er op te wijzen, zooals Wij reeds in een vorig schrijven deden, van hoeveel belang de instandhouding en de bloei der Congregaties zijn, en hoe deze meer volgens de tegenwoordige behoeften der tijden kunnen worden ingericht.

In die afzonderlijke bijeenkomsten der Congreganisten is immers de Geestelijke beter in staat de jongelieden te wijzen op de gevaren der deugd en hoe zij die vermijden kunnen; wat zij moeten doen en laten om tot een gelukkig huwelijk te komen, en hoe de kinderen moeten worden opgevoed.

Al beantwoorden de uitkomsten niet altijd aan de verwachtingen, men late zich hierdoor niet afschrikken.

Immers de Christelijke voorbereiding is het eenige middel tot een gelukkig huwelijk, zij behoedt tegen ontevredenheid en uitspattingen, en tegen lichamelijke kwalen, die zoo menigmaal de oorzaak zijn van een ongelukkig huwelijk en een rampzalig, ziekelijk nageslacht. Bij de moeilijkheden, die niet uit zullen blijven in het opvolgen Onzer vermaningen, in den strijd, die bevochten moet worden om de overwinning te behalen over het vleesch, zoeke men zijn kracht in de H. H. Sacramenten van Biecht en Communie.

Luistert naar den raad van Uwen Biechtvader, die U voor alles zal leeren, hoe de naaste gelegenheid tot zonde te vermijden. „Wie het gevaar bemint, zal er in vergaan." 9)

Vraag hem om raad in Uwe moeilijkheden en twijfelingen, van welken aard ook.

De H. Communie, waarin Gij zoo nauw vereenigd wordt met den Goddelijken Zaligmaker, zal U leeren, dat Uwe lichamen tempels zijn van den H. Geest, die Gij niet straffeloos moogt ontheiligen.

Bij die H. Vereeniging met God, dien Gij zoo dikwijls ontvangt, smeek ik U, Beminde Geloovigen, U zelf te eerbiedigen, en een voorbeeld te zijn voor die U omringen. Eenieder zorge voor den goeden naam van eigen familie.

Laat ons den H. Vastentijd heiligen door het veelvuldig ontvangen der H. Sacramenten, en veel bidden voor hen, die nog van God verwijderd leven, opdat Gods genade hen treffe, „want zoo gij volhardt in vasten en gebed zullen wij genade en barmhartigheid bij Hem vinden." 10)

Ten slotte verzoeken Wij uwe gebeden voor het welzijn van Onze Moeder de H. Kerk en haar zichtbaar Opperhoofd, den Paus, op dat beiden zegerijk uit de wreede worsteling van onzen tijd te voorschijn treden. Bidt ook voor Hare Majesteit, onze geëerbiedigde Koningin en Haar Koninklijk Huis, opdat God Haar wijsheid schenke en verstandige dienaren, om van ons vaderland den ramp des oorlogs af te wenden.

Vraagt den goeden God barmhartigheid en genade, opdat spoedig een einde kome aan dezen wreeden, bloedigen wereldkrijg.

En zal dit Ons Herderlijk schrijven, volgens de gebruikelijke wijze, in alle kerken en openbare kapellen worden afgekondigd op den Zondag Quinquagesima.

Gegeven te Curaçao 5 Februari 1917.

† fr. MICHAEL GREGORIUS.

Apostolisch Vicaris van Curaçao.

---

1) II. Tim. IV. 2. 2) Galat. V. 21. 3) I. Cor. IV. 9. 4) I. Thess II. 20. 5) Galat. IV. 2. 6) I. Cor. IV. 4. 7) I. Tim. V. 8. 8) Prov. XII. 4. 9) Excli. III. 27. 10) Judith IV. 12.

becke leidden? En dan antwoord ik: deze, dat in de openbare school noodwendig een stelsel van onderwijs moest worden gevolgd, en dat andere stelsels evenveel aanspraak hadden op eerbiediging. Voor de ontwikkeling van het onderwijs was het van het grootste belang, dat men, voor iedere methode, iedere richting, ieder stelsel vrije baan maakte en het was voor hem een zaak van rechtvaardigheid, dat de Overheid aan allen waarborgde, dat zij hun kinderen onderwijs konden geven naar hun overtuiging en geloof.

De vrijheid, die Thorbecke zich voorstelde, bracht mede gelijk recht voor allen; die vrijheid bracht mede de afwezigheid van iedere bevoorrechting van het eene stelsel boven het andere.

Mijnheer de Voorzitter! Men zou kunnen vragen: is het wel juist, dat aan de openbare school een stelsel ten grondslag ligt. Men heeft dit, meen ik, ontkend. De heer Gerhard echter heeft betoogd dat, voor zoover zijn ervaring reikt, het neutrale onderwijs wel degelijk een zeer bijzonder karakter draagt. De heer Ketelaar heeft zijnerzijds betoogd, dat naar zijn meening er in de neutrale school gestreefd wordt, althans gestreefd moet worden, dat er alleen sprake is van een paedagogisch stelsel. Dit stelsel is: geeft het kind wat des kinds is. Ik ben er van overtuigd, dat de openbare school het beste onderwijs geeft wat zij geven kan, maar in het paedagogisch stelsel, in deze geheele ongebondenheid van het openbaar onderwijs, openbaart zich toch een methode, die de methode niet kan zijn van hen, die van der jeugd af de kinderen willen opvoeden in de leer van hun Kerk.

Het neutrale onderwijs kan niet anders dan den geest der kinderen leiden in een bepaalde richting, in de richting van zelfstandig nadenken, in de richting van wat men zou kunnen noemen: wetenschappelijke vrijheid.

Zoolang men nu te doen heeft met jeugdige kinderen, zal zich deze richting moeilijk openbaren, maar naarmate de leeftijd zich uitbreidt, naarmate de opvoeding een grootere plaats inneemt en innemen moet, moet, dunkt mij, ook het verschil van stelsel, of het paedagogisch is of niet, grooter worden. Ik voor mij wil er eerlijk voor uitkomen, dat ik mij niet kan voorstellen, hoe men de rijpere jeugd de verschijnselen der natuur, of van de geschiedenis, zou kunnen leeren, zonder eenige godsdienstige of wetenschappelijke richting, hoe men zou kunnen opleiden tot deugd, zonder dat men uitga van een bepaalden grondslag, — ik zeg niet van een grondslag dien men zou kunnen uitleggen aan kinderen — maar van een grondslag dien de onderwijzer zelf aanvaardt. Dan zal toch de onderwijzer, die zijn onderwijs in de harten der kinderen moet uitstorten, datgene uitstorten, wat hij zelf voelt.

Handelingen.

La guerre, qui vient.

In 1911, drie jaren vóór het uitbreken van den oorlog, is een geschrift verschenen van een Franschman, François Delasie, getiteld: „La guerre qui vient."

Het opschrift is klaar en laat geen misverstand toe: komende oorlog.

Houden wij in het oog, dat hier een Franschman aan het woord is, zonder zich partij te stellen, zich tegenover de feiten plaatst.

Zoo ook doen wij en luisteren alleen naar dien Franschman.

„Tusschen Engeland en Duitschland is een groote botsing in aantocht. Over de geheele wereld staan de Engelsche kapitalisten tegenover de Duitsche geldmannen.

Engeland had in de 19e eeuw de onbestreden wereldheerschappij op het gebied van nijverheid. Een „blok ijzer" op een „blok steenkolen". Het bezat ijzer voor de machines en kolen om ze in beweging te brengen.

Omgeven door de zee, kon Engeland ook een zeemacht ontplooien zonder mededinging.

Vandaar het groote afzetgebied voor Manchester (katoen-laken) en Birmingham (ijzer-rails-locomotieven.)

In 1870 was Duitschland nog landbouwstaat. Maar de bodem was arm en jaarlijks trokken 800,000 Duitschers naar Amerika.

Na den oorlog van '70 veranderde deze toestand. Bismarck, die het oog gericht hield op Rusland en Frankrijk, maakte geleidelijk van zijn land een nijverheidsstaat van den eersten rang met hoogovens, staal- en ijzergieterijen en millioenen weefstoelen.

De zich uitbreidende handelsvloot bracht de Duitsche koopwaren de wereld over.

Engeland voelde deze mededingingen. Doch verborg in het eerst zijn zorg achter een spotlachje: Duitschland maakt minderwaardige artikelen. Een wet, waarbij bepaald werd, dat alle goederen van Duitschen oorsprong op de Engelsche markt het merk „Made in Germany" moesten dragen, deed het lachje om de lip pen besterven: die wet werd een aanbeveling voor de Duitsche degelijkheid.

Dit kon zoo niet blijven. Te meer, daar op alle hoofdmarkten der wereld Duitsche agenten en ingenieurs de overmacht begonnen te krijgen.

Nog grooter werd de angst voor den Engelschen handel, toen in 1902 Keizer Wilhelm II van den Sultan Abdul Hamid de toezegging verkreeg voor den Bagdad-spoorweg, een lijn van 2800 K.M. van Constantinopel naar de Perzische Golf.

De groot-kapitalisten, de Engelsche leidslieden, zochten eene oplossing in een tweevoudig plan: Duitschland omringen met een stelsel van ententes, zoodat het alleen zou komen te staan zonder militaire en geldelijke hulp in het uur van gevaar. En de uitbreiding van de Engelsche vloot.

Beide plannen werden uitgewerkt. Eduard VII naderde in 1903 te Parijs de Fransche bankiers — verzoende zich met Rusland door concessies in Perzië en in den Balkan — beproefde Italië uit den Driebond uit te schakelen (door het aanbod van Albanië) — hielp de Jong-Turken om Abdul Hamid ten val te brengen.

Zoo kwam Duitschland alleen te staan.

Tegelijkertijd werd de vloot uitgebreid en zoo zal Engeland in 1914, als 't vlootprogramma is afgewerkt, 30 dreadnoughts in zijn oorlogshavens hebben.

Duitschland zag dit werken — en, had het 30 jaren lang het landleger versterkt tegen Rusland en Frankrijk, de alarmroep van den Keizer: Onze toekomst ligt op het water, deed de vloot uitbouwen tot 26 dreadnoughts.

De krachten staan dus ongeveer gelijk. En daar het gaat om een handelsoorlog, zal men terug moeten keeren tot de Kaapvaart en de afsluiting van het Vasteland: tot de tijden van Napoleon I.

Breekt nu de oorlog uit, dan is Duitschland afgesloten om grondstoffen te verkrijgen, zijn afzetgebied kan hij niet bereiken en na den oorlog vindt Duitschland al zijn plaatsen bezet door Engeland en is Duitschland een honderd jaar ten achter.

***

Nog heeft dit vraagstuk een andere zijde.

De verkeerswegen te water voor Duitschland gaan niet alleen over Bremen en Hamburg, maar ook over Rotterdam en Antwerpen. Dus moet de regeering van George V alle krachten inspannen om ook deze havens gesloten te krijgen.

Nu is België een onzijdig land. De naburige landen hebben zich verbonden die onzijdigheid te eerbiedigen.

Een groote moeielijkheid en een levenskwestie voor beide landen: Engeland moet Antwerpen gesloten en Duitschland Antwerpen open hebben. Dus: in de omgeving van Antwerpen wordt het vraagstuk der economische heerschappij beslist.

Voorkomt Duitschland de blokkade van Antwerpen, dan moet het Antwerpen veroveren, dan wordt de strijd ter zee op het land overgebracht.

Dus: een andere moeielijkheid voor Engeland; Engeland heeft geen landleger, en moet toch trachten Duitschland op de Maaslinie terug te werpen.

Welnu, daar zijn wij (Franschen) voor noodig. De Franschen zijn dapper, is gezegd — en voor eenige millioenen zal men — de geldmannen en groot-fabrikanten — ons (Engeland) het Fransche leger in handen geven.

En dan zijn wij (Franschen) het, die ons in de vlakten van België dood moeten laten schieten en wel ..... voor Engeland."

Zoo schreef een Franschman drie jaar vóór den oorlog.

De ontploffing der „Caribe".

In het te St. Domingo uitkomend dagblad *El Tiempo* dato 22 Januari l.l. komen de navolgende bijzonderheden voor, betreffende het ongeval op dien dag aan boord van het Dominikaansche stoomschip *Caribe*:

Des morgens te 8 uur terwijl vele inwoners der stad zich aan den waterkant bevonden, om de *Pennsylvania*, het aangekomen vlaggeschip van admiraal Henry T. Mayo, opperbevelhebber der Amerikaansche vloot van den Atlantischen Oceaan, te zien, had eene vreeselijke ontploffing, gevolgd door ander minder hevige, plaats in het binnenste van de *Caribe*, die aan de kade gemeerd, bezig was, 80 voor San Pedro de Macorie aangeworven arbeiders aan boord te nemen, welke arbeiders zich op de kade bevonden.

Ter plaatse des onheils toegesneld de personen vonden tal van slachtoffers, op den grond liggende en smartkreten slakende. Aanvankelijk dacht men, dat de geheele bemanning en de passagiers der boot omgekomen waren, doch dra bleek, dat, ofschoon 't getal dooden en gewonden vrij groot was, van de bemanning en de passagiers de meesten gered waren. Van de arbeiders op de kade werden 3 gewond en 2 verdwenen. De overigen bleven ongedeerd. Onder de bemanning waren meer dan 10 dooden, die meerendeels niet geïndentificeerd konden worden

Onder de vele gewonden bevonden zich kapitein E. L. Simmons, gezagvoerder der boot, en twee of drie Curaçaonaren. Al de geneeskundigen der stad, alsmede de ziekenhuizen en het Roode Kruis van het bezettingsleger, verleenden onmiddellijk hun bijstand, en de gewonden werden verpleegd in de hospitalen al daar o. a. in het Amerikaansche.

Ten gevolge van de ontploffing, veroorzaakt volgens eenigen door gebrek aan water in den ketel en volgens anderen door een defect aan den manometer, is de *Caribe* gezonken op hare ligplaats. Naar men gelooft, zijn er groote gaten in den bodem van het schip ontstaan. De reeders hiervan lijden door de ramp een verlies van $ 50 000.

Admiraal Mayo, kapitein Knapp, van het Amerikaansch pantserschip *Olympia*, en generaal Pendleton hebben hun rouwbeklag betuigd aan den president van den gemeenteraad van St. Domingo als vertegenwoordiger van het bestuur der stad.

Op den dag van het ongeval hebben de in de haven liggende schepen hunne vlag halfstok, ten teeken van rouw.

De Vrijmoedige.

DE OORLOG.

Spoedig kunnen we van Noord-Amerika een beslissing verwachten, die de houding der Vereenigde Staten duidelijker zal bepalen.

17 Februari zijn twee Amerikaansche stoombooten, de *Orleans* en de *Rochester*, van de haven van New York naar Bordeaux vertrokken. Deze booten zijn koopvaardijschepen, en niet bewapend, maar hebben wel contrabanda aan boord. De bemanning is Amerikaansch.

President Wilson zit nu te wachten op wat Duitschland doen zal.

Volgens vroeger afgelegde belofte, mag de commandant van de duikboot het schip laten stoppen, moet dan aan de bemanning alleen tijd geven om zich te redden en mag eerst dan het schip in den grond boren, als er ten minste geen mogelijkheid bestaat het als prijs op te brengen naar Duitsche haven.

Nu, daartoe zal er wel geen gelegenheid bestaan.

Het met opzet verzenden van contrabanda op een Amerikaansch schip met Amerikaansche bemanning is een gewilde provocatie.

De duikbooten kunnen volmaakt op de hoogte zijn van de komst dezer schepen, daar de Kabel het nieuws over de geheele wereld heeft verspreid.

President Wilson kan gerust veronderstellen, dat de commandanten der duikbooten wel de noodige inlichtingen uit Berlijn ontvangen zullen. Verrassingen en vergissingen zijn thans uitgesloten, excuses zullen niet worden aangenomen.

Duitschland moet thans optreden tegenover Amerika en bevindt zich in een zeer moeilijk parket.

Worden de booten zonder torpedeering doorgelaten, dan zal Duitschland van zwakheid worden beschuldigd.

Worden de booten bemoeilijkt, dan is de kans op oorlog met Amerika zeer groot.

Deze dagen moet de beslissing vallen, daar ± 8 dagen na afvaart de oorlogszône bereikt is.

Aan het Westerfront is ook iets bizonders gebeurd.

De Engelschen hebben een mooi strategisch punt nabij Miraumont veroverd en zes vierkante Mijl terrein gewonnen. Dat is in dezen kruipoorlog al heel wat. Daarbij maakten ze meer dan duizend gevangenen.

Nu de weergesteldheid groote operaties onmogelijk maakt, is dergelijke overwinning niet zonder beteekenis.

Ook het voortduren van schermutselingen van Arras tot IJperen wijst ook op het systematisch vol-

houden der Engelschen om Duitschland te verzwakken door herhaalde aanvallen.

Met den dag neemt in Europa het gebrek aan voedsel toe, ook in de landen, waar niet gevochten wordt, en zelfs Amerika begint gebrek te voelen.

De algemeene toestand is zeer ingewikkeld en vraagt om spoedige oplossing.

Of die ook spoedig gegeven zal worden?

Aan geld heeft Engeland nog geen gebrek. De Overwinningsleening werd meer dan ruim volteekend.

Maar het wordt moeilijk voldoend aantal mannen over te houden om alle bedrijven aan den gang te houden.

Berichten uit de Kolonie.

Kerkelijke Berichten.

Z. D. H. Mgr. M. G. VUYLSTEKE heeft den Zeereerw. Frater M. AURELIANUS, Directeur van het St. Thomascollege, benoemd tot Bisschoppelijk Inspecteur der R. K. Bijzondere scholen in het Vicariaat van Curaçao

Komen en Gaan.

De Zeereerw. Heer Pastoor I. VERRIET is gisteravond met de *Fortuna* naar Aruba teruggekeerd en de Weleerw. Pater JANSSENS met de *20 de Julio* weer naar hier gekomen in gezelschap van de Eerw. Fraters CANDIDUS en MACARIUS. De Eerw. fr. BEATUS vertrekt hedenavond naar Aruba met de *Rosa Maria.*

Diefstal.

De dieven worden brutaal.

Uit een paar kisten, opgeborgen in het tolmagazijn, werd de inhoud ontvreemd.

Twee verdachten zijn reeds in hechtenis genomen.

Het Stuur kwijt.

De driemaster *George Gilkey* werd Maandag uitgesleept, maar scheen zijn stuur kwijt te zijn. Hij sloeg met zijn voorsteven tegen de Fortkade, en hapte er een flink brok uit, waardoor een klein lek in het schip ontstond. Buitengaats gekomen werd het lek ontdekt. Het schip keerde aanstonds in de haven terug en kon twee dagen later weer uitzeilen.

Groot St. Joris.

Dezer dagen waren we in de gelegenheid een bezoek te brengen aan de Plantage *Groot St Joris.*

De laatste maal, dat we dit land goed bezochten, 15 of 16 jaar geleden, was de hoofdcultuur het paragras. De Heer CASPAR PERRET GENTIL was tevens eigenaar van de muilezelentram en had geregelde afname van zijn veevoeder door het [illegible] noodig voor tram en stalhouderij

Die toestand is sindsdien veranderd.

De muilezels werden vervangen door een motor en de paarden door auto's.

Groot Sint Joris moest van cultuur veranderen.

Vertoonde het vroeger een prachtig open veld paragras, waarop twintig molens het water uitgoten, thans is het een dicht beboomd hofje.

De nieuwe aanplant bestaat uit een zes à zeven honderd oranjeboomen [illegible] zijn, en regelmatig gesnoeid [illegible] oranjerie staan op een steenen [illegible]fel een tiental bijenkorven, niet de gewone Hollandsche, maar Amerikaansche, die er uit zien als kistjes. Ze zijn zoodanig ingericht, dat de honing verwijderd kan worden zonder de raat weg te nemen. De bijen kunnen haar nijveren arbeid onmiddelijk weer hervatten.

Hoofdzaak van dit imkeren is echter niet het verzamelen van honing, maar het bestuiven van den oranjebloesem.

Verder zagen we nog een grooten aanplant van cocos, en een onafzienbaar veld vol maïs. Dit maïsveld werd bewerkt door den stoomploeg. De proef heeft uitstekend voldaan.

De tegenwoordige eigenaar der Plantage, de Heer FREDERIK PERRET GENTIL, is echter op niets zoo trotsch als op zijn koeien.

Dat is ook iets bizonders.

Echte rasdieren van de Holstein-Friesian-Association of America.

De stier is ingeschreven in het Holstein Friesian herdbook.

Men weet, dat dit ras tot de beste melkkoeien behoort. De wereldkampioen, *Oramelle Topsy Ormsby Tobe,* werd op 4-jarigen leeftijd verkocht voor 6.000 dollar.

De gewone prijs dezer koeien loopt tot 500 dollar.

De Heer PERRET heeft al een paar jonge beesten van zijn teelt verkocht op Sto. Domingo en Puerto Rico.

Ook de toomen kippen zijn voor de liefhebbers het zien overwaard. Er zijn witte en zwarte *leghorns* en *Rhode Island Reds.*

Prachthoenders met vele jonge kuikens.

Met het grootste genoegen hebben we de lange wandeling gemaakt, blij kennis gemaakt te hebben met een ondernemend man, die zijn zaken flink aanpakt.

Groot St. Joris zal nog wel grooter worden.

Het is een bezoek alleszins waard.

Ellis & Dania.

Donderdag a. s. 1 Maart zal deze bekende Firma vijftig jaar bestaan. Ze behoort tot de oudste handelshuizen onzer Kolonie.

Het tegenwoordige Hoofd dezer Firma, de Heer J. M. J. ELLIS is een actief koopman, van alle markten thuis, vennoot van de, mede door hem geopende, Apotheek *Botica Neerlandesa* der firma DANIA & Co.

Wij wenschen de Firma geluk met den gedenkwaardigen datum. Nog vele vette jaren.

De „Curaçaosche."

Een heel klein toekomstbeeld werd ons Woensdagmorgen getoond:

De *Curaçaosche* in volle actie. Het was een geratel, geklop en gehamer, dat hooren en zien verging. Overal groepjes werkvolk druk bezig, nauwelijks tijd hebbend om eventjes op te kijken en te groeten. Dat liep af en aan, of stoof voorbij met trolley en locomobiel. Per lift vlogen we omhoog naar de reuzenboilers, die werden ingemetseld tusschen vuurvaste steenen. We zagen het gieten van betonpijlers, het zagen van steenen, de kneusmachine voor het gruis. Een lust was de machinegalerij, met electrische boor- en schaaf- en snijmachines. Ook de pneumatische beklinking der reuzentanks was iets bizonders.

Op het kantoor liet de Vertegenwoordiger der Maatschappij, de Heer P. JANSEN, ons de marmeren gedenkplaat zien van de eerste steenlegging. Met kloeke letter heeft de [illegible] uitgehouwen:

Deze Eerste Steen

werd gelegd

door

Mr. Th. I. A. Nuyens,

Gouverneur van Curaçao

23 Januari 1917.

De Heer VAN DER WAARDEN gaf ons een duidelijk overzicht van het geheele bedrijf door ons den plattegrond uit te leggen.

Het nieuwe kantoor is al half af, maar daar moeten nog verschillende gebouwen bij komen. Er is nog werk genoeg voor maanden.

Het eerste sleepbootje vertrok 6 Februari uit Rio de Janeiro en kan dezer dagen hier verwacht worden.

Toch zal het nog wel een half jaartje duren, alvorens met de raffinaderij begonnen kan worden.

Om het groote belang, dat onze droge eilanden erbij hebben, willen we nog iets noemen, wat voor de geheele bevolking van groot nut is, we bedoelen de WATERVOORZIENING.

De *Curaçaosche* heeft zeer veel water [illegible] van ketels en pijpen.

Nu doen de praktische ingenieurs van dit Grootbedrijf niet zooals gewone menschen.

Wij pompen, als we water noodig hebben.

Zij pompen, ook als ze geen water noodig hebben.

In den regentijd geheel den dag door.

Op die manier worden de reservoirs gevuld en blijven de putten vol.

In den drogen tijd is er dan altijd water genoeg.

Als de plantagehouders dit voorbeeld eens volgden en groote tankies lieten vol loopen of vol pompen in den regentijd; als het Gouvernement op dezelfde wijze eens zorgde voor overvloed van drinkwater, dan hadden mensch en dier nooit gebrek.

In een waterarm land mag men het water niet onbenut laten weg loopen. Het vele water, dat in goede regenjaren door de rooien wegloopt, of ondergronds door de putten wegzakt naar zee, kon zulk een welkomen voorraad vormen voor drogen tijd en regenarme jaren:

We hebben een prachtig regenjaar achter den rug, hoe vele maanden van droogte zullen er volgen?

Is het dan geen eigen schuld, als we later gebrek hebben, omdat we niets bewaarden toen er overvloed was.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen van de firma S. E. L. MADURO een reclamekalender van de *Atlas Portland, Cement Company.*

Inspectiereis.

De Gouverneur, vergezeld van den Adviseur en den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst, den districtmeester van het 4de en 5de district en den militairen adjudant, heeft eergisteren een inspectiereis gemaakt in het 4de en 5de district.

De Cur. Ort.

Officiëele berichten.

De heer J. H. A. W. Sprock is benoemd tot wijkmeester van de vierde wijk van het stadsdistrict van het eiland Curaçao.

De heer Ch. J. Samson is definitief benoemd tot gouvernements geneeskundige in de kolonie Curaçao en belast met de functiën van gouvernementsgeneeskundige op Bonaire.

Aan den rooimeester op Bonaire C. R. Debrot is om gewichtige redenen twee maanden verlof verleend.

Aan Mej. J. C M. Lingstuyl, onderwijzeres 3de klasse aan de openbare school op St. Eustatius, thans met verlof op Curaçao, is om gewichtige redenen drie weken verlof verleend.

De postbeambte te St. John op Saba James Hassell is uit 's lands dienst ontslagen en Mevr. A. M. Dowling is als zoodanig benoemd.

Aan den heer James Hassel is op zijn verzoek eervol ontslag verleend als lid van de commissie van toezicht op de opening en sluiting der gouvernements-entrepôt, en als lid van de commissie van beoordeeling, bedoeld bij art. 73 der Algemeene Verordening I. U. en D. 1908 op Saba en als zoodanig is benoemd de heer Arthur W. Simmons.

De tijd. kommies 2de klasse der belastingen alhier J. C. Bakhuis is uit 's lands dienst ontslagen.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

E, Alvarez Johana Bertrans, Luis Cormel, Cirilo Mc Cormik, Margarita Culsman. Carlos E Echeveria, Juan Fernandez. Federika Fernando. S. B. Gasser 3, Miguel George Virginia Henriquez. Emilio Jesurun, José Maduro Toko Maduro, Clarita Martes Ebanjelina Mejia, Pablo Ollbier, Jesus M Oropezo, Inocente Palacio Hernandez Antonio Ruiz A, Petronilla Soliano Rozalinda Thilman, Izaak Wederfoort, Margarita Veonde. Carlo Zuloaga.

Aangeteekende stukken: Prospero Baiz & Co. [illegible] Ramon Toledo.

Drukwerken: Luis Ma Bethencourt. Aurora Romero.

Muziekuitvoering.

Zondagavond om 7.30 uur Overzijde.

PROGRAMMA.

1.—Duinoord Marsch Smit
2.—Madchen von der Spule Overture F. Suppé
3.—l'Ange des concerts Valse E. Marsal
4.—Fantaisie sur La mascotte G. Audram
5.—'t Oranje Huis Marsch 1e uitv. W. de Vries
6—Selection Lucie di Lammermoor Donizetti
7.—La Cracovienne Solo pour piccolo E. Demaré
8.—Alerta Valse 1e uitv J. Boskaljon

Postspaarbank.

Gedurende de maand Dec.

Kantoren.		Ingelegd	Teruggehaald
Willemstad		f 10.824.62	f 8.764.55
2e district	Curaçao	76—	25—
3e „	Curaçao	—	—
4e „	Curaçao	—	—
5e „	Curaçao	62—	6.—
Oranjestad	Aruba	95—	278.77
3e „	Aruba	—	2—
Kralendijk	Bonaire	491.25	272,67
Rincon	Bonaire	0.50	40—
Philipsburg StMartin		2.343.50	2.592.92
Oranjestad St Eust.		115—	29.90
Bottom	Saba	288.20	582,50
Windwardside	Saba	313—	—
Totaal		f 14,525.07	f 12.857.98

BURGERLIJKE STAND.

ST. MARTIN N. G.

GEBOORTEN.

	Mannel.	Vr. gesl.	In echt.	Buiten echt.	Levenloos.
Januari	2	1	2	1	0
Februari	2	5	4	3	1
Maart	3	1	2	2	0
April	6	9	7	8	0
Mei	7	7	7	7	0
Juni	4	1	2	8	0
Juli	3	4	0	7	0
Augustus	5	2	1	6	0
September	4	2	2	4	0
October	3	5	3	5	0
November	4	3	2	5	0
December	5	0	1	4	0
Totaal:	48	40	33	55	1

Totaal generaal: 88 geboorten.
„ „ 33 in echt.
„ „ 55 buiten echt.

„ „ 1 levenloos aangegeven.

STERFGEVALLEN:

	Mannel.	Vr. gesl.
Januari	2	6
Februari	3	3
Maart	2	3
April	1	0
Mei	2	3
Juni	1	2
Juli	1	1
Augussus	1	0
September	1	5
October	4	3
November	3	2
December	0	1
Totaal:	21	29

HUWELIJKEN:

Januari	0
Februari	0
Maart	0
April	0
Mei	0
Juni	0
Juli	0
Augustus	2
September	0
October	1
November	0
December	0
Totaal:	3

Totaal generaal: 50 sterfgevallen.
Er waren *38 geboorten meer* dan sterfgevallen.

OPMERKINGEN:

Het Nederlandsch gedeelte van St. Martin telt 3282 bewoners, of bijna de helft van Bonaire, dat er 6592 telt. Wat het aantal geboorten aangaat is dit op St. Martin veel meer dan de helft van Bonaire; 88 tegen 162; het aantal sterfgevallen is echter bijna gelijk; 50 tegen 54.

Bonaire schijnt veel gezonder dan St. Martin, waar het sterftecijfer betrekkelijk hoog te noemen is.

De verhouding van wettige en onwettige geboorten is echter veel treuriger dan op Bonaire.

3 Huwelijken in een geheel jaar bewijzen duidelijk, dat St. Martin geen bestaan, geen toekomst biedt voor jongelui.

Die toestand is verre van rooskleurig en steeds maar achteruitgaande.

De *geboorten* bedroegen:

In 1910: 126
In 1911: 118
In 1912: 122
In 1913: 107
In 1914: 116
In 1915: 94
In 1916: 88

En toch nam van 1910 tot 1916 de bevolking toe van 2871 tot 3282.

Het *sterftecijfer* was:

In 1910: 72
In 1911: 91
In 1912: 77
In 1913: 54
In 1914: 47
In 1915: 50
In 1916: 50

Dat is over het algemeen tamelijk hoog.

De *Huwelijken* waren:

In 1910: 14
In 1911: 15
In 1912: 11
In 1913: 11
In 1914: 18
In 1915: 11
In 1916: 3

Het vorige jaar sloeg een treurig record.

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 28 Febr. 1917.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.........	——
ZOUT per vat van 130 K.G.........	f 0.80
DIVIDIVI per K,G.........................	„ 0.07
ORANJESCHILLEN per KG. 1stkw.	„ 9.60
id. per KG. 2e kw.	„ 0.46
HUIDEN per K.G..........................	, 0.80
GEITENVELLEN per K.G.................	„ 2,20
WOL per K.G.................................	, 0.15
SCHAPENVELLEN per stuk.........	„ 0.75
BEENDEREN per K.G.....................	„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G..............	„ 0.05
STROOHOEDEN (hipijapa) .	
Kwaliteit No, 1............per dozijn	„ 3.37½
„ „ 1 (gebleekt)„ „	„ 3,50
„ „ 2 „ „	„ 4.50
„ „ 3 „	„ 6.12
„ „ 3 „ „	„ 6.30
„ , 4 „ „	„ 7
„ „ 5 „ „ OLA	„
„ „ 6 „ „	„ 8
„ „ 7 „ „	„ 9
„ „ 8 „ „ OLA	„ 7.20
„ „ 9 „ „	„12.50
„ „ 10 „ „ OLA	„
„ „ 11 „ „	„
„ „ 12 „ „ OLA	„
„ „ 13 „ „	„
„ „ 14 „ „ OLA	„
„ „ 15 „ „	„
„ 1 van 25 c.M. of minder	
STROOHOEDEN (latai) :	f.
Kwaliteit X per dozijn......................	f1,12½
Kwaliteit XX per dozijn..................	f1,87½

Buitenland.

Ver. Staten en Mexico.

Meer dan 25,000 manschappen van de Nationale Garde die thans aan de Mexicaansche grenzen toe ven zijn door Majoor-Generaal Funston aangewezen om naar huis terug te keeren en afgemonsterd te worden uit het federale dienstverband.

Zoo spoedig genoegzaam middelen van vervoer beschikbaar zijn gaan zij huiswaarts heen.

Van 40.000 tot 50.000 man blijven nog de grenzen bewaken in het zuiden, voor het gemeenschappelijke vaderland.

Te El Paso, Texas, was bericht ontvangen aan het Carranza-Consulaat, dat Pershing's troepen reeds bezig waren om zich voor het vertrek gereed te maken.

Vanwege het Amerikaansche Gouvernement is bij Carranza een beroep gedaan voor het leven van 2 Mexicaansche Bisschoppen, die van verraad beschuldigd en ter dood veroordeeld waren geworden.

Uit Juarez wordt bericht dat 3000 Gouvernementstroepen onder Generaal Manuel Diequez de plaats zullen innemen van Pershing's expeditiekamp, tot handhaving van orde en rust in westelijk Chihuahua.

De Mexicaansche-Amerikaansche vereenigde commissie, die er niet in geslaagd is eene regeling te treffen in de tusschen Mexico en de Vereenigde Staten bestaande quaesties, werd formeel ontbonden, na eene reeks van conferenties die vier maanden geleden begonnen.

De minister van binnenlandsche zaken Lane en de andere leden van de Amerikaansche commissie, Dr. J. R. Mott en Judge George Gray hebben aan de Mexicanen gezegd, dat zij aan president Wilson aanbevolen hadden de zending van den gezant Fletcher naar Mexico en de terugtrekking van de Amerikaansche troepen uit Chihuahua.

Volgens een telegram uit Washington van Maandag is het officiëel bekend gemaakt dat Generaal Pershing's expeditie is opgehouden te bestaan en hij met zijne troepen vanuit Mexico zal vertrekken. De verplaatsing der troepen begon Zondagmorgen en de laatste troep zal niet eerder dan aanstaande Maandag de grenzen overtrekken.

De kroning van Koning Karel.

De historische gebeurtenis van de Hongaarsche Koningskroning, die met het ten toon spreiden van de traditioneele praal plaats had, nam reeds om zes uur in den morgen een aanvang met een gemeenschappelijke zitting der beide Huizen van den Hongaarschen Rijksdag in de koepelzaal van het prachtige parlementsgebouw.

Na enkele formaliteiten begaven de leden van den Rijksdag zich van het parlementsgebouw, dat zich aan de zijde van Pest bevindt, in automobielen en rijtuigen over de kettingbrug naar Ofen, waar in de kroningskerk de plechtigheid plaats had. Hier verschenen ook de aartshertoginnen en aartshertogen, de pauselijke nuntius, graaf Valize di Bonzo, het diplomatieke korps enz.

Hunne Majesteiten, koning Karel IV en koningin Zita, vertrokken om kwart vóór 9 uur met hun gevolg uit den koningsburcht. De koning gekleed in de uniform van Hongaarsch cavalerie-generaal en de koningin, in een prachtig nationaal costuum namen in een met acht paarden bespannen galakoets plaats, aan beide zijden waarvan hoflakeien te voet en leden der Hongaarsche garde te paard gingen. De deelnemers aan den kroningsstoet reden eveneens in koetsen. De grootmeester, de grootmeesteres en de hofdames van de koningin waren gezeten in hofrijtuigen, met zes paarden bespannen. De stoet hield halt voor de kroningskerk, waar een Honved-compagnie de eerbewijzen bracht.

Door den vorst-primaat en zijn assistenten aan den ingang der Kerk ontvangen, schreden de vorstelijke personen de kerk binnen. Aan den ingang knielden zij neder en ontvingen uit de hand van den vorst-primaat, dr. Johann Czernoch, het kruis en het wijwater. Onder trompetgeschal verhieven zich daarop de Koning en de koningin om zich naar de zoogenaamde Loretten-kapel te begeven, waar de kroon van den H. Stefanus en de overige kronings-insignes daags te voren waren gereedgelegd. Het gevolg, de rijksbaronnen met de rijks-insignes en de vaandeldragers bleven een wijle buiten de kapel achter.

Daarop kleedde zich de vorst-primaat met het misgewaad en betrad het altaar. De rijksbaronnen droegen de op roodfluweelen kussens liggende rijks-sieraden, de koningin zette zich de reeds tevoren naar de kapel gebrachte huiskroon op het hoofd en daarop schreed de stoet, onder bazuinklanken naar het hoog altaar.

Nadat de rijkssieraden op het hoogaltaar waren nedergelegd en de koning en koningin op den troon hadden plaats genomen, richtte de aartsbisschop van Kolocsa, dr. A. Z. Varady, met luider stemme tot den vorst-primaat in het Latijn, de woorden :

Hoogwaardige Vader, de Heilige Katholieke Moederkerk verlangt, dat haar hier aanwezige dappere schildknaap Karel de waardigheid van koning van Hongarije zal verkrijgen.

De vorst-primaat antwoordde :

Acht gij hem ook waardig en geschikt voor de koninklijke waardigheid ?

Na het bevestigend antwoord knielde de koning voor het altaar neder en legde den eed van instandhouding der gerechtigheid af, daartoe beide handen op het Evangelie leggende.

Daarna verdween de koning achter het hoogaltaar, om zich tot de zalving voor te bereiden, en ontdeed zich van pels, kolbak en sabel Teruggekeerd zijnde, knielde hij op de onderste treden van het altaar; de vorst-primaat zalfde hem aan den rechterarm en tusschen de schouders. Vervolgens besteeg de koning weder den troon en liet zich door twee rijksbaronnen den koninklijken mantel van den Heiligen Stefanus omhangen.

Toen de daarop volgende H. Mis geëindigd was, knielde de koning voor het hoogaltaar neder en het hoofd naar den vorst-primaat neigend, ontving hij van dezen het ontbloote zwaard van den Heiligen Stefanus in de rechterhand met de woorden : „Accipe gladium de altare sumptum".

Daarop nam de vorst-primaat het zwaard weder tot zich, stak het in de scheede en gordde het den koning aan. Nu wendde zich de koning tot de in de kerk verzamelde menigte, trok het zwaard en maakte drie kruisslagen, één voorwaarts één naar rechts en één naar links. De militaire wacht voor de kerk gaf daarbij het eerste salvo vuur.

De eigenlijke kroningsplechtigheid volgde echter eerst thans. De koning knielde neder en door den minister-president, graaf Stefanus Tisza als plaatsvervangend paladijn en door den vorstprimaat dr. Johann Czernoch, werd hem de kroon van het rijk opgezet. De vorst-primaat en de overige kerkvorsten hielden de handen over de kroon uitgestrekt en gaven daarover hun zegen. Vervolgens gaf de vorst-primaat den koning den scepter in de rechter- en den rijksappel in de linkerhand.

Thans weerklonk het tweede salvo vuur voor de kerk en uit de kanonnen op den Blocksberg.

Na de plechtige intronisatie sprak de vorstprimaat de woorden :

„Blijf thans en behoud de plaats, welke gij tot nu toe op grond van de erfopvolging innaamt, krachtens het erfrecht, dat u door God gegeven is."

Minister-president, graaf Stefanus Tisza, riep met luider stem : Eljen a kiraly. (Leve de koning.)

Een spontaan, driewerf „Eljen" was het antwoord. Het Eljen-geroep plantte zich voort tot op straat, de wacht gaf het derde salvo, de kanonnen werden gelost en de kerkklokken in de gansche stad werden geluid.

Met de kroon op het hoofd begaf zich toen de koning met de koningin naar den voor het hoog-altaar zittenden vorst-primaat. Daarop volgde met het gebruikelijke plechtige ceremonieel de kroning der koningin door den bisschop van Veszprem, kardinaal baron Hornig. Na het Te Deum ontving het koningspaar de H. Communie. Daarop verliet de koningin met haar kleiner gevolg de kerk en reed in haar galakoets met acht paarden bespannen, en geëscorteerd door gardes te paard en huzaren, onder het gejubel der menigte, naar den koningsburcht terug. In de kroningskerk had vervolgens de ceremonie van den ridderslag plaats. Het is een oud gebruik, dat bij gelegenheid van de kroning de nieuw-gekroonde vorst een aantal Hongaren tot ridders van het Gouden Spoor slaat. Ditmaal werd deze onderscheiding alleen verleend aan die personen, die in den krijg groote dapperheid hebben betoond. Met een diepe buiging traden zij één voor één voor den troon en knielden op de tweede trede neder. Koning Karel raakte, op zijn troon zittend, met het zwaard van den Heiligen Stefanus, driemaal den rechterschouder der uitverkorenen aan. Daarmede was de kerkelijke plechtigheid ten einde.

Vervolgens begaven zich allen langs den met tapijten in de nationale kleuren belegden weg naar een prachtige estrade, die Z. M. bestijgt. Het kruis in de linkerhand houdend en drie vingers der rechterhand in de hoogte heffend, legt hij, het gelaat naar het Oosten gewend, in aller tegenwoordigheid den eed op de grondwet af. De door den Rijksdag vastgestelde eedsformule overhandigde de plaatsvervangende paladijn aan den vorst-primaat, die haar aan den koning voorlas. Toen de koning de formule had nagezegd, riep graaf Tisza driemalen : „Eljen a kiraly !" Het publiek op het groote plein stemde met dezen roep in. Salvo's van het geschut begeleidden de eedsaflegging.

De feestelijke stoet begaf zich daarop naar den kroningsheuvel.

Nadat de feeststoet zich om den kroningsheuvel had geschaard, besteeg de koning, nog steeds de kroon op het hoofd, in galop, alleen den heuvel, trok daar het rijkszwaard en deed daarmede naar het Oosten, het Zuiden, het Westen en het Noorden telkens vier slagen, in den vorm van een kruis. Van den kroningsheuvel teruggekeerd, ging de koning met zijn bereden gevolg naar den koningsburcht terug.

De laatste ceremonie der kroning was het kroningsmaal, alwaar de koning met de koninklijke kroon en den mantel van den Heiligen Stefanus verscheen. Ook de koningin kwam met den briljanten diadeem op het hoofd. Voordat de Majesteiten zich nederzetten, wieschen zij zich de handen, waartoe twee edelknapen het waschbekken brachten, toen goot de ministerpresident het water uit en de vorst-primaat reikte den handdoek aan.

Bij den eersten dronk van den koning stonden de gasten op en de kanonnen werden afgevuurd. Zoo vaak de koning of de koningin dronken, bleven de gasten staan, totdat de majesteiten het glas aan den opperhofschenker hadden teruggegeven.

Na den maaltijd schonken twee magnaten het water voor de handwassching in en de ministerpresident reikte den handdoek aan. Na het gebed trokken de vorstelijke personen zich terug naar hun appartementen.

Es Arriesgado Experimentar.

Debilidad pulmonar es peligrosa y requiere un poderoso remedio, la Emulsión de Scott que la facultad médica recomienda calurosamente. Tos, bronquitis, catarros, anemia, predisponen el sistema para el desarrollo de la tisis. Tómesa á tiempo la Emulsión de Scott para evitar tan terrible mal. Vea lo que sobre esta medicina-alimento dice este doctor, que lleve más de veinte años de ejercer la medicina :

„Hace más de 25 años receto con exito siempre admirable la famosa Emulsión de Scott de aceite de bacalao puro con hipofosfitos de cal y soda, para toda clase de enfermedades del pecho, desde simple debilidad pulmonar hasta tisis declarada. Si no es panacea de todas ellas, por lo menos es siempre un poderoso reconstituyente pulmonar." Don Francisco Velasquez, Manizales, Colombia. 1

HAVEN-NIEUWS

VAN 17 FEBR. —3 MAART.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Maracaibo	P W Jonhson	22 Febr	New York	24 Febr	New York
Oranje Nassau	G D Nieman	8 „	Tucacas	8 „	New York
Philadelphia	G w Goodman	21 „	La Guayra	21 „	New York
Merida	A Johanson	21 „	Maracaibo	26 „	aracai bo
Zulia	S S Morris	24 „	New York	24 „	Maracaibo
Commewijne	Wagenmaker	25 „	Maracaibo	27 „	New York
Merida	A Johanson	28 .	La Guayra	1 Maart	La Guayra
Zulia	S S morris	1 Maart	Maracaibo	1 „	New York
Caracas	H Hichborn	28 Febr	New York	1 „	La Guayra
Nickerie	A R Nyboer	4 Maart	New York	5 „	New York
Manuel Calvo	J Camellas	16 Febr	Colón	17 Febr	Barcelona
Fauna	S de Boer	18 „	Tucacas	18 „	Gulfport
Adonis	C Pater	21 „	New York	24 „	Cumaná
Adonis	C Pater	28 „	Cumaná	28 „	New York

Schoeners	Aankomst	van	Schoeners	Vertrek	naar
Estelle H	17 Febr	1sl Barlov	*Viuda Alegre*	17 Febr	Sto Domingo
Gaviota V	17 „	Pto Cabello	*Sirena H*	17 „	Maracaibo
Themis H	18 „	Maracaribo	*Gacela H*	17 „	Vela de Coro
Amistad V	18 „	Cuidad Blv	*Vesta H*	17 „	Maracaibo
Neteida H	18 „	Maracaibo	*Altagracia*	17 „	Sto Domingo
Rita Otilia V	18 „	Vela deCoro	*Maria H*	20 „	Maracaibo
Graciosa V	19 „	La Guayra	*Gaviota*	19 „	Pto Cabello
Mina V	19 ,	La Guayra	*Nereida*	19 „	Pto Cabello
Luisand Rose A	19 „	Mayaguez	*Graciosa*	19 „	La Guayra
Refugio H	19 „	Aruba	*Refugio*	20 „	Aruba
M Leoncita	19 „	Aruba	*M Leoncita*	20 „	Aruba
Maracaibo	20 „	Maracaibo	*Rita Otilia*	21 „	Vela de Coro
Virginia V	20 „	Guanta	*Maria H*	21 „	Maracaibo
Rosa Maria H	21 „	Aruba	*G Gilky*	21 „	Missisippi [Mej
Hirondelle H	21 „	Maracaibo	*Isis*	21 „	Missisippi (Mej
Republica	21 „	Barahona	*Themis H*	22 „	Maracaibo
Camia	21 .	Maracaibo	*Rosa Maria*	24 „	Aruba
Victoria	22 „	Vela de Coro			
Ariminta	22 „	Pto Gabello			
20 de Julio	23 „	Aruba			
W L Persey	24 „	Rio Hacha			
Refugio H	24 „	Aruba			
Lady C	23 „	Aruba			